

OHYDA (31) *sb f*

ohyda (28), **ohida** (2), **ochida** (1); ohida *CzahTr*, ohida : ochidą *SkarŻyw* (1:1).

o oraz a jasne (w tym w a 1 r. błędne znakowanie),

sg *N* ohyda (6). ◇ *G* ohydy (1). ◇ *D* ohydzie (3). ◇ *A* ohydę (16). ◇ *I* ohydą (3). ◇ *L* ohydzie (1). ◇ *pl D* ohyd(o)m (1).

Sł stp brak, Cn notuje, Linde XVII – XVIII w.

1. Niechęć, odraza; *displacencia, fastidium, invidia Cn* (18) :

a. O odradzie fizycznej (1) : Plugawość nietylko łzkodę wczyni/ ále y ohydę. *GostGosp* 122.

b. O niechęci psychicznej lub odradzie moralnej (17) : *Phil B*; Ohyda lepak owá którą w nas rodzą te rzeczy/ ktorých gdy po wielkim požądaniu doftępujemy/ też na do wzgárdy ich wzywa *WysKaz* 10; *SkarKaz* 314b.

ochida czego (1): Ták Pan Bog chciał tym przykładem niewftyd y wżeteczność ludzką wkarác: dopuřczáiąc ná łprořniki taką plagę/ á zořtawuiąc w domu tych/ ktorzy Bogá znáią taką ochidę grzechu tego. *SkarŻyw* 348.

ohyda ku komu (1): *SkarKaz* 316b *cf W* połączeniu szeregowym.

W połączeniu szeregowym (1): Włzeláką niezyczliwořć y zazdrořć/ y ohydę řerdeczną y zwierzchnią ku brátu memu oddal odemnie *SkarKaz* 316b.

Zwroty: »mieć w ohidzie« (1): Ty wieřz zniewolenie moie/ iřz mam w ohidzie ten znak czći moiey ná głowie moiey. *SkarŻyw* 153.

»przyřć w ohydę« (1): Przyřzedłem do wřzech niemal ludzi w ohydę *KochPs* 169.

»w ohydę [do kogo] przywieřć (a. przywodzić), podawać« (2:1): Te y tym podobne rzeczy/ ktorými mię łzy niełufźnie/ y ktore mi też nieřprawiedliwie przyczytá/ y w ohydę do wřzech przywieřć chce/ iuř teraz ná zad odrzuciwłzy *CzechEp* 88, 92; *CzahTr* K.

Wyrażenie: »mierżiona ohida« (1): Nie w tákich [sprawach] iákich mię tu ktoř w Polřce wdawał/ Y do ludzi w mierżoną ohidę podawał. *CzahTr* K.

Szereg: »ohyda i nienawiřć« (1): á mořez to kto X. K. pochwalić/ iřz nas ták nędznikow [...] do wřzech w ohydę y nienawiřć ář ná řmierć przywodzi? *CzechEp* 92.

a. *Hańba, niesława* (7) :

ohyda czego (1): *RejZwierc* 187 *cf* »ohyda a posmiech«.

ohyda komu (1): *RejZwierc* 21v *cf* »wřtyd a ohyda«.

W połączeniu szeregowym (1): A też máłoby nielepiey iáko y ten drugi áby co rychley zdechł/ áby áni nędze/ áni ohydy łprořney/ ánipofmiechu ludzkiego długo nie ćirpiał. *RejZwierc* 104v.

W przeciwstawieniu: »sława ... ohyda« (1): Co też onemu Lizándrowi Hetmánowi Lácedemońskiemu sławy nie przyniořło/ owřzem niemáłą ohydę *Phil* P3.

Zwrot: »ku ohydzie przywieřć« (1): *RejZwierc* 268v *cf* »ohyda řzpetna«.

Wyrażenia: »sprořna ohyda« (3): lepieyby dáleko domá s poćciwą sławą zořtác/ niř łie z niepoćciwą á s łprořną ohydą á s tháiemnemi przymowkám/ á řnadř y z niebeřpieczeńřtwem zdrowia do domu wroćić. *RejZwierc* 37, 104v, 268.

»ohyda szpetna« (1): dayże ku dyabłu to vtile/ á vważ łobie co to ieft honeftum. Gdyż cie tho pirwże ku ohydzye łpethney przywieść może/ iefliże niepoćciwie będziefz y vziwał y nábywał. *RejZwierc* 268v.

Szeregi: »ohyda i omierzenie« (1): Owo [*honestum*] z wielką á nadobną łławą/ á to [*utile*] s łprofną ohydą y v wřzech omierzeniem. *RejZwierc* 268.

»ohyda a posmiech« (1): niź łie to ták rołchodzi po łwiátu iáko dym ábo iáko iákie márne plewy/ ku lekkości chwały Páńłkiey/ á ku ohydzie/ á ku połmiechu they Korony łławney. *RejZwierc* 187. [*Ponadto w połączeniu szeregowym 1 r.*]

»wstyd a ohyda« (1): Zwycięży káżdą łwowloną rołpułtność/ vważywłzy to łobie/ iż tho cnotliwemu/ poczćiwemu á łkromnemu ieft włtyd á wielka ohydá iemu y łławie dobrej iego. *RejZwierc* 21v.

2. *Wzbudzanie odrazy do czegoś [czego] (4)* : A bárzo łie záplugáwiłá chwałá Boża/ obrzydłemi tymi mułzymi bogi/ ktorzy ku więłżzey ohydzie imieniá Bożego/ włżędy w boźnicach niewiernikow zacnie łą wyłtháwieni. *RejPos* 79; Ná ohydę męžoboyłtwá/ włóżył P. Bog dáłeko łiedmioráko więłżze karánie ná drugiego po Kaimie męžoboycę/ ktorzyby ten grzech wznowił. *SkarKaz* 314b, 314b, 315a.

3. *Ktoś lub coś budzące niechęć, odrazę; przyczyna niechęci, odrazy (9)* :

a. *O ludziach (też o zwierzętach w ujęciu antropomorfizowanym) (2)* : A ci [*Kozacy*] ná wielką wzgárdę nágo ie [*źórawie*] wygnáli/ Aby włzyłtkim ohydą pod niebem zołtáli. *KmitaSpit* C4.

ohyda czyja (1): Więć drudzy niełzláchetnym przedawáią Zydom Dźiatki niewinne Bożym y łwieckim ohydom. *KlonWor* 29.

b. *O czynach i wytworach (7)* :

ohyda czego (1): Máią to połpłicie [!] Kátolicy/ zá iednę ohydę piłmá ł. zádawáiąc mu trudność *NiemObr* 81.

W połączeniu szeregowym (1): Rzućić łie też ná łłáblźzego/ ohydá/ grzech/ y połmiewiłko ludzkie ieft. *RejZwierc* 79.

Wyrażenia: »marna ohyda« (2): Iź łie ci nie łtáraią czo im tho náleży/ Iź thá márna ohydá [*tj. niesprawiedliwość*] ták nas włzytki ieży. *RejZwierc* 244v, 187v.

»sprosna ohyda« (2): dołyc mamy łrogich dekretow Páńłkich ná thę łprofną ohydę [*tj. niesprawiedliwość*] vcźynionych *RejZwierc* 44, 96.

Szeregi: »grzech a ohyda« (1): Bo czokolwiek s łłufźney pomiáry wykroczy/ tho iuź włzytko grzech á ohydá być mułi. *RejZwierc* 58v. [*Ponadto w połączeniu szeregowym 1 r.*]

»ohyda a lekkość« (1): Choćbyłmy łie nań [*na skarb*] włzyłcy/ nikogo nie opułzczáiąc/ raz po trołże zrzućili/ á ty przypadki do niego przybywály/ iżby łie thá wđdy márna ohydá á łprofna lekkość Koronna czym podeprzeć á rátować mogli. *RejZwierc* 187v.

Cf **OHYDZENIE, OHYZDA**

MP, (ZCh)